

2. Богуш А.М. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного віку та молодшого шкільного віку : монографія / А.М. Богуш, Л.О. Варяниця, Н.В. Гавриш та ін. ; наук. ред. А. М. Богуш ; за заг. ред. Н. В. Гавриш. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 368 с.

3. Иваненко, М.В. Педагогическое сопровождение социально-личностного развития / М.В. Иваненко // Дошкольное воспитание. – 2004. – № 4. – С. 97-99.

4. Мудрик, А.В. Общение в процессе воспитания: учебное пособие / А.В. Мудрик. – М.: Педагогическое общество России, 2001. – 320 с.

5. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник / Т.І. Поніманська - К.: Академвидав, 2006.- 456 с.

6. Социально-эмоциональное развитие детей 3-7 лет: совместная деятельность, развивающие занятия / авт.-сост. Т.Д. Пашкевич. – Волгоград: Учитель, 2012. – 123 с.

The article examines the state of the problem of social and personal development of the preschool child at the present stage, analyzes contemporary theoretical concepts and describes the features of the socio-personal development of the preschool child.

Key words: social development, socialization, social and personal development, preschooler.

УДК 373.2.091.113:17.022.1(045)

Ільницька М.В.

**студентка I курсу, спеціальності «Дошкільна освіта», ОС «магістр»,
Мукачівський державний університет**

Попович О. М.

**кандидат педагогічних наук, старший викладач,
Мукачівський державний університет**

ХАРАКТЕРИСТИКА ІМІДЖУ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті окреслено ознаки професійного іміджу керівника закладу дошкільної освіти. Узагальнено фактори і стадії формування іміджу керівника, його значення в оптимізації різних видів діяльності.

Ключові слова: імідж, позитивний діловий імідж, професійний імідж, іміджеутворюючі фактори, професійно-спеціалізовані якості

Динаміка розвитку суспільства та поява можливостей для розкриття професійного потенціалу сучасного керівника вимагає від управлінця не тільки знання економічних і політичних механізмів ринку та законів розгортання нових форм діяльності, але й здатності до самовдосконалення, створення власного іміджу. Для здійснення управлінського впливу керівнику необхідно мати відповідні ресурси, до яких, поряд із формальними повноваженнями, що надає посада, відносяться і ресурси, які залежать від особистості керівника. У зв'язку з цим проблеми формування позитивного іміджу керівника, у якому будуть відображені та підкреслені особливі, сильні, надзвичайні та актуальні якості менеджера освіти, є завданням з високим рівнем практичної значущості.

Професіоналізм та імідж керівника є предметом дослідження за різними напрямками: фундаментальні положення і принципи соціально-психологічної науки щодо психологічних механізмів міжособистісного сприймання (О. Бодальов, Г. Оллпорт, Б. Сарасон, Дж. Фрасер) та самопрезентацію особистості (Р. Баумейстер, П. Дракер, О. Леонт'єв); сучасні підходи управлінської психології до ролі особистості керівника та його іміджу (В. Шепель, Г. Почепцов, Г. Щокін, Дж. Ягер та ін.); теорії управлінських якостей (Л. Кудряшова, В. Лебедев, Р. Кричевський та інші); а також ведучі методологічні принципи (детермінізм, розвиток, єдність свідомості та діяльності), що дозволяють розглядати імідж як динамічне утворення, яке формується у професійній діяльності у єдності з розвитком особистості (Б. Анан'єв, А. Леонт'єв, С. Рубінштейн).

Поняття «імідж» трактується як публічне «Я» людини, що складається з комплексу цілісних, узгоджених між собою характеристик різного змісту: зовнішніх (вербальних, кінетичних, середовищних, речових), та внутрішніх (темперамент, характер, мотивація, спрямованість, інтереси, здібності, самооцінка тощо), окремі риси яких узгоджені між собою [1].

Ефективне управління дошкільним навчальним закладом як специфічним соціальним соціумом не може відбуватися без урахування іміджу того, хто за своїм посадовим положенням покликаний цим займатися. Керівник сучасного дошкільного навчального закладу у своїй діяльності виходить щонайменше на чотири соціальні групи: дітей дошкільного віку, педагогів, технічний персонал і батьків. Йому необхідно також уміло підтримувати зв'язок із громадськістю свого району. Виходячи з такого великого і неординарного соціального плацдарму, на якому працює керівник дошкільного навчального закладу, сьогодні дуже складно йому підтримувати привабливий і авторитетний імідж. Розуміючи усе це, багато керівників закладів освіти наполегливіше виявляють ділову цікавість до іміджу як особового інструментарію, за допомогою якого

вони можуть ствердитись в соціальному середовищі свого спілкування, формувати довірчі стосунки із дітьми, батьками і працюючим у ДНЗ персоналом. Зрештою закріпити свою професійну репутацію і особистий авторитет.

Практика сучасного керівництва навчальним закладом свідчить про те, що ділові якості і здібності директора дають найбільшу віддачу, якщо він має позитивний діловий імідж, тобто позитивне уявлення, яке керівник створює про себе у своїх колег, батьків, представників громадськості. Саме діловий імідж формує перше враження про людину як про керівника. Чим привабливіший діловий імідж, тим вищий професійний авторитет керівника, тим успішніша навчально-виховна діяльність школи, гідна громадська репутація школи [2].

Широкий спектр використання іміджу керівника, його значення в оптимізації різних видів діяльності, у тому числі, професійного, роблять необхідним свідомий підхід до його формування. Виділяють первинну та вторинну стадії формування іміджу керівника. Первинна стадія включає такі елементи: первинну інформацію про особистість, перше враження і гало ефект (ефект ореолу), які є пов'язаними між собою. Елементи первинної інформації в процесі цілеспрямованого формування іміджу комплексно входять в структуру самопрезентації. Вторинні фактори утворення іміджу активуються безпосередньо під час взаємодії управлінця з оточуючими (так зване лідерство «обличчя до обличчя»), відбивають характерні риси фахової та управлінської діяльності і включають такі елементи: – професійні іміджеутворюючі фактори, які залежать від фахової підготовки, досвіду (у тому числі і управлінської діяльності), професійних досягнень. Базовою складовою професійних іміджеутворюючих факторів є стиль керівництва, який може бути доповнено такими професійними характеристиками як індивідуальний стиль прийняття рішень, стиль розв'язання конфліктів, звична манера поведінки при вирішенні професійних завдань.

Ковальова О.О. виділяє найбільш суттєві ознаки, які можуть детермінувати імідж керівника навчального закладу:

1) особливості особистості, як: цілеспрямованість, рішучість, сила волі, емоційна стійкість, правдивість, наявність почуття гумору, інтелектуальний потенціал, оптимізм, інтуїція в ухваленні рішень;

2) професійно-спеціалізовані якості: володіння ораторським мистецтвом, уміння уникати конфліктів, уміння сперечатися, відповідність обіцянок вчинкам, хазяйновитість, працьовитість, відкритість у спілкуванні, уміння взаємодіяти з органами влади, уміння підбирати кадри і керувати ними, професійний досвід;

3) соціальні ознаки: популярність, респектабельність, частота згадування в засобах масової інформації, правильний спосіб життя, прихильність до спорту, сімейність, сексуальність, зовнішній вигляд, матеріальне благополуччя [3, с.8].

За вираженістю ознак, що детермінують імідж Ковальова О.О. умовно визначає чотири вірогідних типи іміджу керівника закладу освіти: збалансований, суперечливий, інертно-напружений, спонтанно-інертно-пасивний. Розглядаючи характеристику виділених типів слід зазначити, що збалансований тип вирізняється з-поміж інших високою волевою регуляцією, цілеспрямованістю мети, впевненістю, рішучістю, сміливістю, високим рівнем домагань, оптимістичністю, адекватною самопрезентабельністю, комунікабельністю [3, с. 11].

До загальних ознак професійного іміджу керівника навчального закладу С. Болсун відносить: образ керівника має бути правдоподібним і вірогідним. Доречні стримані висловлювання, інформація без гіперболізації, нав'язливості та зайвої емоційності, демонстрування успіхів, щира зацікавленість, вагома аргументація тощо; образ має бути яскравим і конкретним; образ має бути доступним для розуміння навіть неспеціалістів із певної галузі. Завдяки цьому, інформацію про об'єкт легко та просто засвоїти та швидко запам'ятати. У результаті вдається уникнути небажаних наслідків; образ має бути цікавим для соціуму (дітей) [4].

Болсун Л. зазначає, що імідж – явище багатогранне. Професійний імідж, передбачає створення сукупного образу – синтез професійних якостей і компетентностей та особистісних якостей і зовнішності особистості. Всі складові професійного іміджу взаємозв'язані та взаємообумовлені без надання переваги жодній із них. Вона вважає, що для того, щоб створити привабливий образ потрібно мати: незалежну природну поведінку; грамотне, культурне мовлення; спокійну реакцію на похвалу і критику; гідні, шляхетні манери; знання етикету й їхній ефективний вияв на практиці; досконалі рухи, жести, міміку та пантоміміку; привабливий зовнішній вигляд тощо. Складовими привабливого образу керівників навчальних закладів є: уміння регулювати свій психофізичний стан, адекватно виявляти його через поведінку в соціумі; уміння оптимально спілкуватися з будь-якою категорією людей, в тому числі з дітьми, колегами, адміністрацією тощо; наявність та оптимальний вияв емпатійних здібностей; наявність і вияв у взаємодії ерудиції та професійної компетентності; адекватний вияв творчих здібностей; уміння здійснювати фасилітативний вплив (полегшувати, сприяти, створювати сприятливі умови); вияв гуманістичного спрямування тощо [4].

Таким чином, імідж керівника має бути достатньо привабливим, оскільки від рівня його сформованості залежить професійний успіх цієї особистості. Саме тому необхідно спеціалістам будь-якого фаху, в тому числі педагогам і, зокрема керівникам навчального закладу, наполегливо працювати над його створенням. Вміння впливати на людей справою передбачає здатність керівника впливати на інших своїм ставленням до людей, справ, подій, здатність передавати це ставлення, «заразити» ним інших; логічна переконливість впливу словом та ділом, вміння довести логічну послідовність у мовленнєвій та практично-діяльній формах; практично-діяльна форма впливу виявляється в тому, що менеджер сам показує, як виконати справу, яку він доручає іншим, розпочинає її, включається в неї у важкі моменти, діє особистим прикладом; впевненість у своїх силах, велика віра у справу, у можливість її здійснення, оптимізм, бадьорість духу; здатність правильно та швидко обрати момент вирішального впливу, сміливість, наполегливість у важкій ситуації, здатність піти на ризик тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Живаєва Т. Імідж освітнього закладу освіти та особистість керівника / Т. Живаєва. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.iryngondul.edukit.kiev.ua/biblioteka_informacijnih_osvitnih_resursiv_dlya_administraci_znz/upravlinnya/teoretichni_aspekti/imidzh_osvitnjogo_zakladu_osviti/
2. Чуяс О. В. Психологічні особливості формування іміджу сучасного керівника навчального закладу / О. В. Чуяс // Шкільному психологу. – Луганськ: Лутугінський РМК, 2012. – № 9 (45). – С.21-26. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journal.osnova.com.ua/sms-download/32-45-30872.pdf>
3. Ковальова О.О. Психологічні особливості формування основ професійного іміджу у майбутніх педагогів: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. псих. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / О.О. Ковальова. – Одеса, 2007. – 20 с.
4. Болсун С.А. Професійний імідж керівника навчального закладу / С. А. Болсун // Менеджмент. – 2013. – № 7–9 (379–381). – С.51–55.

The article has outlined signs of professional image of leader of preschool educational establishment. Factors and stages of forming of image of leader, his value have been generalized in optimization of different types of activity.

Keywords: image, positive business image, professional image, imagemaking factors, professionally-specialized qualities.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>